

D ů v o d y:

Rozhodnou jest v tomto sporu otázka, zda sporná směnka byla zničena tím, že byla barevnou tužkou křížem přeškrtnuta. Jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že tomu tak není, aniž by sešlo na tom, kdo přeškrtl směnku řečeným způsobem. Škrty nepozbyla směnka žádné ze zákonitých náležitostí platné směnky a nelze proto tvrditi, že se směnka stala úplně bezcennou. Jest také nerozhodné, zda směnka byla přeškrtnuta úmyslně či náhodou. Že ji právní zástupce žalované přeškrtl zlomyslně, nebylo zjištěno. Jak tento sám udal, přeškrtl směnku jen k vůli evidenci zaplacených smének. Jest to zajisté podivný, v obchodním životě neobvyklý způsob zacházení se směnkami, avšak jediné rozhodné jest, že směnka tím nepozbyla platnosti. Ostatně dovolatelka již sama nezastává v dovolání názor, že směnka byla zničena, nýbrž jen zdůrazňuje, že jí směnka měla býti vrácena neporušená podle čl. 54 směn. ř. To jest však pojem relativní. Jest přisvědčiti dovolatelce, že by nebylo lze považovati směnku za neporušenou, kdyby byla určena pro oběh, poněvadž takové neobvyklé škrty by mohly znemožniti oběh směnky. Ve sporném případě však oběh již protestované směnky vůbec v úvahu nepřichází, nýbrž dovolatelce jde podle jejího vlastního přednesu jen o postih proti akceptantovi Marii Š-ové. Tento postih však není nijak znemožněn vytýkanými škrty. Dovolatelka proto neměla příčiny k odmítnutí směnky, když právní zástupce žalované byl ochoten ji vrátiti.

Čís. 8944.

Vlastník zavazené nemovitosti jest oprávněn k žalobě o neplatnost vkladu postupu přednosti.

V postupu věřitelských práv z hypoteky jest zahrnuto též právo domáhati se neplatnosti postupu práva přednosti.

Žalobou podle § 61 knih. zák. nelze uplatňovati, že sporný vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního.

Ke změně pořadí zástavních práv se nevyhledává, by se přivolení věřitele ustupujícího i předstupujícího a přivolení vlastníkovo stalo jednotným úkonem.

Pokud jest míti za to, že byl zmocněnec oprávněn i ke vkladu postupu přednosti jiné pohledávce. Není závady, by táž osoba nebyla smluvním zmocněncem více osob, v jichž zájmech by snad mohl vzniknouti rozpor.

(Rozh. ze dne 10. května 1929, Rv II 607/28.)

Antonín M. byl knihovním vlastníkem nemovitostí, na nichž bylo vloženo na základě dlužního úpisu ze dne 20. listopadu 1920 zástavní právo za pohledávku 160.000 Kč pro Josefa M-a. Antonín M. podepsal žalované okresní spořitelně dne 3. ledna 1922 dlužní úpis na 40.000 Kč, na jehož základě bylo dne 6. ledna 1922 vloženo na jeho nemovitosti zá-

stavní právo pro tuto pohledávku. Na základě prohlášení Dr. Č-a jménem Josefa M-a zažádala okresní spořitelna o vklad postoupení přednosti její pohledávce před pohledávkou Josefa M-a, kteréžto žádosti soud prvé stolice usnesením ze dne 17. ledna 1922 vyhověl. Josef M. postoupil roku 1926 svou pohledávku 160.000 Kč Živnostenské záložně. Při dražbě nemovitostí Antonína M-a vyšla Živnostenská záložna 103.000 Kč na prázdno. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Antonín M. a Živnostenská záložna na Okresní spořitelně, by bylo uznáno právem, že usnesením okresního soudu ve Vizovicích ze dne 17. ledna 1922 na základě prohlášení Dr. Františka Č-a povolený knihovní vklad postoupení přednosti pohledávce žalované z dlužního úpisu ze dne 3. ledna 1922 40.000 Kč s přísl. před pohledávkou Josefa M-a z dlužního úpisu ze dne 20. listopadu 1920 per 160.000 Kč s příslušenstvím postoupenou žalobkyni jest po právu neplatný; že žalovaná jest povinna strpěti, by 42.665 Kč 10 h, které byly žalované přikázány na její knihovní pohledávku proti žalobci z dlužního úpisu ze dne 2. ledna 1922 40.000 Kč s přísl. z nejvyššího podání byly přikázány a vydány na pohledávku žalobkyně z dlužního úpisu ze dne 9. listopadu 1920 a postupní listiny ze dne 21. května 1926 a 23. června 1926 160.000 Kč s příslušenstvím, na úhradu její na prázdno vyšlé jistinné části. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Vklad postupu přednosti stal se správně i formálně i materiálně; neboť svolení jak oprávněného Josefa M-a, tak i vlastníka žalobcova pozemku, těchto dvou s ověřenými podpisy, tak i žalované k tomuto postupu jest dáno. Plná moc Josefem M-em Dr. Františku Č-ovi nebyla ještě rok stará a zní na určité dotyčné právní jednání. Ježto zákon nevyžaduje smlouvu mezi účastněnými, nýbrž jen jejich svolení, není třeba jednotnosti úkonu, jak se domnívají žalobci, aniž udání důvodu; toto vyplývá opakem z § 26 knihovního zákona. Svolení k postupu může tedy býti v různých listinách. Že žalobce souhlas ke vkladu postupu dal i ústně, nikoliv jen svým podpisem, bylo zjištěno. Pokud se však týče tvrzení, že Dr. Č. nebyl oprávněn k zakročení jménem Josefa M-a, poukazuje se na to, že toto tvrzení bylo vyvráceno plnou mocí, kterou byl zjištěn opak. Tvrzení, že pro kolisi nesměl v této příčině Dr. Č. zastupovati všechny účastněné, není správné a tato okolnost sama nemá vlivu na platnost dotyčného jednání. Okolnost, že Dr. Č. neuvědomil o svých krocích jménem Josefa M-a podniknutých, činí Dr. Č-a snad zodpovědná proti Josefu M-ovi, ale nikoliv proti žalobcům. Ani knihovní soud nedopustil se při povolení vkladu postupu přednosti nezákonností, které by měly v zápětí neplatnost vkladu. An se Dr. Č. vykázal platnou plnou mocí jako zástupce Josefa M-a, měl soud právo uvědomiti Josefa M-a o vkladu jeho vykázaným plnomocníkem. Není tedy důvodu pro neplatnost sporného vkladu. Co se týče zvlášť žalobkyně Živnostenské záložny schází jí vůbec aktivní oprávnění k tomuto sporu, jakž vyplývá z rozhodnutí nejvyššího soudu čís. sb. 6557, poněvadž nabyla pohledávky 160.000 Kč od Josefa M-a dávno po postupu přednosti, a ani netvrdí, že jí Josef M. postoupil i nárok, o nějž jde. Postupní listinou ze dne 25. května 1926 bylo zjištěno, že tato

listina takový postup neobsahuje. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y, Odvolání nelze přiznati oprávněnost. Jest mu přisvědčiti v tom, že žalobkyně jest aktivně oprávněna k tomuto sporu, neboť jí Josef M. postupní listinou ze dne 23. června 1926 postoupil svá věřitelská práva z hypoteky 160.000 Kč, takže nebylo třeba postoupiti jí zvlášť právo, domáhati se neplatnosti postupu práva přednosti. Tu jest připomenouti, že zápis o vkladu postupu práva přednostního stal se pravoplatným, takže v tomto směru již nelze zkoumati, zda povolení vkladu bylo formálně správným, poněvadž žalobce obdržel knihovní usnesení a nestěžoval si do něho, takže nyní si do něho již stěžovati nemůže. Není pravda, že při vkladu práva zástavního pro 40.000 Kč a jmenovitě při vkladu přednostního práva zastupoval Dr. Č. všechny účastněné strany společně, neboť při posledním úředním jednání vystupoval jen jako plnomocník Josefa M-a, kdežto druzí účastníci tohoto právního jednání potřebné listiny podepsali sami. Pokud se týče postupu přednosti, stalo se právní jednání k tomu směřující ve formě písemné jednak v dluhopisu jednak zvlášť v prohlášení o postupu přednosti. Dále zjistil první soud, že plná moc nebyla starší jednoho roku, neboť její trvání nutno počítati ode dne jejího podpisu Josefem M-em. V jejím textu bylo výslovně uvedeno, že platí i pro případy, při kterých zákon zvláštního zmocnění vyžaduje. Jest tedy za to míti, že Dr. Č. nepřekročil plnou moc, postoupiv jménem svého zmocnitele Josefa M-a právo přednosti před jeho pohledávku, neboť podle znění plné moci byl zmocněn, by jménem Josefa M-a jednal tak, jak to sám za nejpřiměřenější uzná a zvláště co se jeho pohledávky 160.000 Kč týče, byl zmocněn k podpisu a k vydání postupní listiny, ba i kvitance a k propuštění ze zástavního práva. Než, i kdyby Dr. Č. překročil plnou moc, byl by z toho práv své straně, Josefu M-ovi, nikoliv žalobcům, kteří ostatně o náhradu škody v tomto sporu ani nežalují.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce jest věc posouzena správně. O aktivní legitimaci Antonína M-a k žalobě nelze pochybovati. Je-li podle § 45 třetí dílčí novely k obč. zákonu třeba jeho přivolení ke vkladu přednosti, jest zajisté oprávněn k žalobě podle § 61 knih. zák. Že i spolužalující záložna jest k žalobě legitimována, správně dovodil odvolací soud. Poukaz na rozhodnutí čis. 6557 sb. n. s. není případný, ježto tam šlo o žalobu singulárního nástupce ve vlastnictví k zatížené nemovitosti, v tomto případě není spolužalobkyně nástupkyní Antonína M-a ve vlastnictví zavazených nemovitostí, nýbrž postupnicí Josefa M-a. Žaloba jest podle své vnější formy žalobou o výmaz podle § 61 knih. zákona; ke změně žalobní žádosti došlo jen proto, že za sporu byla provedena dražba jakož i převod vlastnictví na vydražitele za současného výmazu všech knihovních břemen, jichž se předmět tohoto sporu týkal. Touto změnou prosby žalobní nebyl právní podklad sporu ve své podstatě dotčen, ježto i nadále

půjde o to, zda žalobci byli sporným vkladem zkráceni ve svých právech. Podle § 94 čis. 3 a 4 knih. zákona jest jen soud knihovní zápis povolující povolán, aby zkoumal a rozhodl, zda knihovní žádost jest odůvodněna obsahem předložených listin a zda listiny jsou předloženy ve formě, které jest třeba k povolení zápisu. Nejsou-li při povolení zápisu zachovány tyto předpisy, jest se domáhati nápravy rekusem. Právo-mocí knihovního usnesení jsou tyto otázky, jak uvádí již odvolací soud, pravoplatně vyřízeny (§ 18 nesp. říz.), a není žaloba o výmaz určena k tomu, by bylo dohoněno to, čeho se účastník měl domáhati rekusem do usnesení zápis povolujícího. Žaloba podle § 61 knih. zákona nesmě-řuje proti usnesení knihovní zápis povolujícímu nebo zamítajícímu, ný-brž proti vkladu samému a jest jejím úkolem, by platnost samého vkladu byla přezkoumána z důvodů hmotněprávních. Nelze proto přihlížeti k do-volacím vývodům, pokud jimi dovolatelé hledí dovoditi, že sporný vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního. Soudy nižších stolic správně dovodily, že sporný vklad přednosti jest po hmotněprávní stránce platný. Předdeslati jest, že vzhledem k předpisu § 1432 obč. zák. by bylo nyní lhostejno, že knihovní žádost nebyla, ač podle dovolatelů prý se tak mělo státi, zamítnuta z důvodu, že se přivolení Josefa M-a nestalo ve formě notářského spisu. Stačí v tomto směru odkázati na podrobné důvody rozhodnutí čis. 1511 a 3728 sb. n. s. Totéž platí o ná-mitce dovolatelů, že ke změně pořadí práv zástavních jest třeba, by se přivolení věřitele ustupujícího i předstupujícího a přivolení vlastníkovo stalo jednotným úkonem. Ostatně tento názor dovolatelů není ani sprá-vným, jakž patrně z doslovu § 45 třetí dílčí novely k občanskému zákonu a z materialii této dílčí novely. Praví se totiž ve správě komise pro jus-tiční věci strana 71, že není třeba zvláštních norem o hmotněprávních předpokladech právního jednání, jímž se přednost postupuje. Jak z ci-tovaných materialii dále patrně, byl zúmyslně volen výraz »přivolení« a nikoli výraz »dohoda«, z čehož plyne, že se přivolení každého ze tří účastníků může státi samostatně a že není třeba formální jednotnosti úkonu. Jednotlivá přivolení musí ovšem v každém případě vyhovovati předpisu § 869 obč. zák. Jak již soudy nižších stolic správně dovodily, jsou v případě, o nějž tuto jde, přivolení všech tří účastníků, vyhovující předpisu § 869 obč. zák. prokázána listinami, a to dlužním úpisem ze dne 3. ledna 1922 a prohlášením ze dne 10. prosince 1921, správně 10. ledna 1922 ve spojení s plnou mocí ze dne 21. ledna 1921. Jest tedy změna pořadí podle zásad hmotného práva platná a nejsou žalobci ve svých právech vkladem sporné přednosti zkráceni. Ohledně zmíněné plné moci jest dodati toto: Byl-li Dr. Č. zmocněn, by za Josefa M-a jed-nal jak to sám za nejprůměřenější uzná a byl-li nad to zvlášť zmocněn, by ve příčině pohledávky 160.000 Kč ujednal i její postup, a dáno-li mu pak i zmocnění, by podepisoval a vydával postupní listiny, vkladné kvi-tance, propuštění ze zástavy a všechny jiné potřebné listiny a potvrzení, nelze podle §§ 863, 914 a 915 obč. zákona pochybovati o tom, že byl Dr. Č. touto plnou mocí oprávněn i ke vkladu postupu přednosti jiné po-hledávce před pohledávkou zmocnitelovou. Jest pravda, že Josef M. za-

silaje podepsanou plnou moc, nezodpověděl výslovně dotaz Dr. Č., zda smí jednati dle příkazu jeho bratra Antonína M-a (žalobce). Okolnosti této nelze podle § 914 a 915 obč. zák. přikládati jiný smysl, než ten, že Dr. Č., obdržev plnou moc, musí se pro to které jednání rozhodnouti pod vlastní zodpovědností proti svému zmocniteli, a že v poměru mezi zmocněným a zmocnitelem není pro otázku, zda zmocněnec dostál svým povinnostem proti zmocniteli (§ 1009 a násl. obch. zák.), výlučně směrodatným, zda k určitému jednání dal příkaz Antonín M. čili nic. Není tedy pochyby, že přivolení dané Dr. Č-em jest podle § 1017 obč. zák. přivolením Josefa M-a samého, a zároveň jest patrné, že o obmyslnosti na straně žalované, jež se domohla vkladu přednosti na základě přivolení Dr. Č-a, nemůže býti řeči. Předpisu, že by táž osoba nemohla býti smluvním zmocněncem více osob, v jichž zájmech by snad mohla vzniknouti kolise, není v hmotném právu; jinak tomu jest podle předpisu §§ 271 a 272 obč. zák. při zákonném zastoupení osob nepožívajících svéprávnosti. Ostatně Dr. Č. jednal jen v zastoupení Josefa M-a, ježto Antonín M. a žalovaná podepsali dluhopis 23. ledna 1922 vlastnoručně. Již to, co uvedeno, stačí k zamítnutí žaloby.

Čís. 8945.

Soudní obstavkou podle § 379, třetí odstavec čís. 3 ex. ř. zapovídá se odpůrci ohrožené strany jen takové nakládání s obstavenou pohledávkou, jímž by se vedení exekuce na tuto pohledávku pro ohroženou stranu znemožnilo nebo stížilo. Takovým nakládáním není vydobytí vnuceného zástavního práva ve prospěch obstavené pohledávky proti poddlužníkovi.

Proti povolení exekuce ve prospěch obstavené pohledávky odpůrci ohrožené strany nemůže poddlužník namítati opoziční žalobou, že soudní obstavka jest skutečností nárok odpůrce ohrožené strany zastavující, jde-li jen o exekuci zřízením vnuceného zástavního práva.

(Rozh. ze dne 10. května 1929, Rv II 732/28.)

Žalované byla usnesením ze dne 13. dubna 1928 povolena proti žalobkyni k vydobytí peněžité pohledávky exekuce vnuceným zřízením zástavního práva. Prozatímním opatřením povoleným dne 21. března 1928 firmě T. bylo žalobkyni zakázáno, až na další soudní nařízení plniti, co žalobkyně žalované dluží, a žalované bylo zapovězeno, by pohledávku nevybrala. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované zrušení exekuce povolené usnesením ze dne 13. dubna 1928. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í soud žalobu zamítl. D ů v o d y: Jest přisvědčiti prvému soudu, že tu jde o žalobu podle § 35 ex. ř., a jest též pravda, že žaloba podle § 35 ex. ř. může býti podána dlužníkem, bylo-li vymáhajícimu věřiteli soudní obstavkou zakázáno s pohledávkou nakládati, protože zákaz jest skuteč-